

Шатковська Лілія Василівна,
методист ВПУ № 25 м. Хмельницького,
shatkovskal@ukr.net

Костенко Оксана Дмитрівна,
практичний психолог ВПУ № 25 м. Хмельницького,
oks.kostenko2011@ukr.net

ТРЕНІНГ

«ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА»

Мета:

- ☐ активізація творчого потенціалу педагогічних працівників закладів освіти;
- ☐ стимулювання бажання педагогів підвищувати свій фаховий рівень;
- ☐ забезпечення умов вільного спілкування та створення позитивного мікроклімату в колективі.

Завдання:

- ☐ ознайомити педагогів із поняттям «професійна компетентність»;
- ☐ визначити ключові компоненти професійної компетентності педагогічних працівників;
- ☐ допомогти в організації професійного самовдосконалення та самоосвіти;
- ☐ розкрити шляхи самореалізації особистості педагогів.

Навчально-методичне забезпечення: комп'ютерна техніка, мультимедійне обладнання, презентація, роздатковий матеріал для учасників тренінгу, музичний супровід, скринька побажань для педагогів.

ХІД РОБОТИ

1. Вступ.

(Звучить спокійна, тиха музика, тренер читає притчу про щастя)

Притча про щастя

Якось ішов дорогою мудрець. Милувався красою світу і тішився життям, і ось, стрівся йому чоловік, що, згорбившись, тягнув велетенський тягар.

– Навіщо ти прирікаєш себе на такі страждання? – запитав мудрець.

– Я страждаю заради щастя своїх дітей і онуків, – відповів чоловік, – мій прадід усе життя страждав заради щастя діда, дід страждав заради щастя мого батька. І я готовий усе життя страждати – лише б мої діти та онуки були б щасливими.

– А чи був хтось щасливий у твоїй сім'ї? – запитав мудрець.

– Ні, але мої діти і онуки доконче будуть щасливі, – відказав нещасний чоловік.

– Неписьменний не навчить читати, а кротові не виховати орла, – мовив мудрець. Спершу навчися сам бути щасливим, а тоді зможеш ошчасливити своїх дітей та онуків.

Методист

Професійна діяльність, робота є частиною життя кожної людини. А успіх у роботі є складовою щастя. Якщо говорити про педагогів, то тут варто згадати вислів **«Щоб запалити вогонь в очах дитини, самому потрібно горіти»**. Доречними будуть також слова Михайла Остроградського **«...Хороші вчителі створюють хороших учнів»**.

Який же він, **ХОРОШИЙ УЧИТЕЛЬ**? Хто він? Якими рисами та ознаками характеризується? Про це пропоную поговорити на нашому занятті. Отож, тема тренінгу **«Професійна компетентність педагога»**.

2. Знайомство.

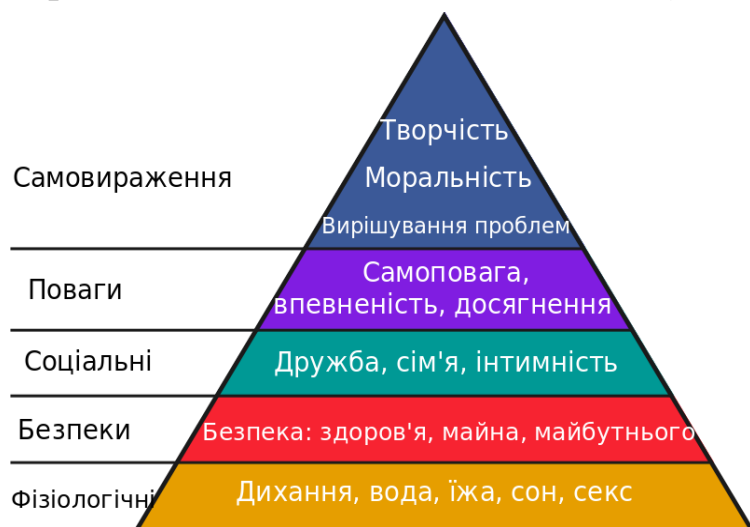
Учасникам пропонується познайомитися ближче. Сидячи по колу, кожен називає своє ім'я, вказує свою одну позитивну рису, яка починається на першу букву імені. А потім учасники називають свою негативну рису, яка, на їхню думку, заважає їм у роботі. Самостійно або з допомогою тренера та групи, педагоги трансформують негативні риси і якості у позитивні та визначають яким чином ця негативна риса може допомогти у роботі (намагаються навіть у поганому побачити добре, корисне).

Наприклад, Ліана. Позитивна риса – лояльна, негативна риса – вразлива. Будучи вразливою, можна співпереживати з учнями, колегами, краще їх розуміти; ретельно аналізувати свої вчинки та поведінку, що дасть можливість уникати помилок.

Аналіз вправи тренером.

Як бачимо, у кожного з нас є багато позитивних рис, і навіть негативні риси можуть іноді допомогти педагогу у його роботі. Отож, для педагогів дуже важливо вміти вирішувати проблемні ситуації, вміти на повну використовувати свій природний потенціал, вміти правильно спрямовувати свої особистісні риси.

3. Інформаційне повідомлення «Особливості професійної спрямованості особистості педагога» (10 хв).

Американський психолог Абрахам Маслоу вважає: для того, щоб людина повноцінно прожила своє життя, вона повинна задовольняти 5 потреб – нижчі і вищі:

- самоактуалізація здібностей, талантів;
- повага: визнання й оцінка;
- любов і прив'язаність;
- безпека;

- фізіологічні потреби.

Якщо звузати цей погляд до життя в професії, то щаслива людина та, якій професія дає задоволення цих потреб.

Самореалізація є, звичайно, явищем індивідуальним. Самореалізація в професії вчителя – теж. Але можливе виділення 4-х основних типів самореалізації педагогів, залежно від складу особистості.

Умовно назвемо їх: Організатор, Предметник, Комуникатор, Інтелігент.

Для **організатора** важливо реалізувати свою потребу в лідерстві, домінуванні, розкрити свої якості вольової, сильної, вимогливої, енергійної людини. Йому легко вдається організувати позакласні заходи, він уміє пробудити в учнів дух колективної зацікавленості, ділового співробітництва, відповідальності.

Педагог-предметник реалізує свій інтелект, глибоке знання свого предмета. Він поважає інтелект і виховує його в учнів засобами свого предмета. Це професійно компетентна і творча людина, віддана своєму фахові. Для нього виховувати - це навчати, зацікавлювати предметом.

Педагог-комуникатор реалізує в професії потребу в спілкуванні. Йому цікаві люди, він завжди в курсі проблем їхнього особистого життя. Він доброзичливий, співчутливий, привабливий, високоморальний. Його вплив на дітей, насамперед емоційний, через пошук шляхів сумісності з учнем, через особистий контакт. Йому легко зрозуміти особистість учня в цілому, він товаришує з ним.

Педагог-інтелігент реалізує в професії свою потребу в духовності, високоморальності та вихованні цих якостей у дітей. Це людина з високою загальною культурою, високим рівнем інтелекту, високими моральними якостями, постійними духовними пошуками. Його вплив глибоко просвітницький. Він виховує собою, власним прикладом.

Звичайно, не можна говорити, що якийсь тип кращий чи гірший. Кожен має свої переваги й недоліки, кожен необхідний. Кожен учитель через особливості своєї професії виступає і як предметник, і як комуникатор, і як організатор, і як інтелігент. Ми говоримо про особисті особливості, які дають можливість із меншими затратами сили й часу здійснювати якусь із цих функцій.

4. Інформаційне повідомлення «Професійна компетентність педагогів» (5 хв).

Успішну орієнтацію педагога в сучасному освітньо-інформаційному просторі, задоволення його індивідуальних, професійних потреб, досягнення успіху в професійному самовираженні та взаємодії із соціумом забезпечує високий рівень педагогічної компетентності. Компетентність педагога пов'язана з професіоналізмом, тому зміст поняття «професійна компетентність» визначається рівнем професійної освіти, досвідом, індивідуальними здібностями і якостями педагога, вмотивованим прагненням до безперервної самоосвіти та самовдосконалення, творчим і відповідальним ставленням до справи.

Професійна компетентність (лат. competere – досягати, прагнути) педагога – інтегративна риса, що включає знання, вміння, навички, зафіксовані у

кваліфікаційних вимогах, та особистісні нахили й орієнтири щодо розвитку особистісної культури, поглиблення власного досвіду, здійснення інноваційної діяльності.

Основні компетентності педагога

Сучасний педагог повинен володіти такими професійними компетентностями:

- **соціальна компетентність**: здатність проектувати стратегії свого життя, індивідуумів, різних соціальних груп відповідно до усталених норм і правил соціальної взаємодії (виявляти ініціативу, регулювати міжособистісні, групові відносини; долати конфлікти тощо);

- **загальнокультурна компетентність**: полягає в культурі міжособистісних відносин, толерантності, знанні та використанні рідної та іноземних мов, застосуванні методів самовиховання, сприянні розвитку творчості, інноваційного мислення та підприємництва, формуванні гуманістичного світогляду, визначенні духовно-ціннісних орієнтирів, моральних і етичних принципів особистості; розумінні вагомості навчання впродовж життя;

- **уміння вчитись**: здатність уявляти, прогнозувати, досягати результатів діяльності; знати й застосовувати прийоми смислового групування матеріалу, впорядковувати та відтворювати інформацію, вміти перетворювати інформацію на спосіб діяльності, сприймати та опрацьовувати матеріал, залежно від мети діяльності, формувати узагальнення, критичні судження та оригінальні думки, моделювати, комбінувати, доповнювати, перетворювати, інтегрувати способи перевірки й контролю власної діяльності, оцінювати навчальні дії учнів;

- **інформаційна компетентність**: здатність педагога орієнтуватись в інформаційному просторі, використовувати технічні та мультимедійні засоби, володіти й оперувати інформацією відповідно до професійних потреб, оцінювати досягнутий результат;

- **науково-методична компетентність**: поінформованість у сфері освітніх інновацій, інтерактивного навчання, використання інформаційних освітніх технологій моніторингу та управління освітніми процесами;

- **комунікативна компетентність**: об'єктивне сприйняття партнерів по взаємодії, знаходження адекватного стилю й тону спілкування, урахування індивідуальних особливостей, вміння активно слухати, вільно володіти вербальними, невербальними, комп'ютерними засобами комунікації;

- **здоров'язберігаюча компетентність**: культура здорового способу життя (підтримка власного духовного здоров'я, фізичної форми), поінформованість у способах психологічного захисту й підтримки;

- **налаштованість на саморозвиток і самовдосконалення**: потреба і готовність до самоосвітньої діяльності, творчого самовдосконалення впродовж життя через осмислення досягнутих результатів і самостійний вибір нових цілей і завдань;

Педагогічна компетентність є динамічним феноменом, систематичне оновлення якого зумовлене змінами суспільства, стратегічних орієнтирів освіти,

проблемами, що впливають із особистого досвіду і специфіки діяльності кожного педагога.

5. Вправа «Чарівний глечик» (5 хв).

Учасники отримують аркуші паперу у вигляді краплинок, записують на них основні характеристики компетентного педагога та наповнюють ними «чарівний глечик». Тренер дістає з глечика аркуші та зачитує висловлювання.

6. Вправа «Крок до успіху».

Тренер роздає учасникам картки у вигляді ступні та пропонує записати ті риси, ознаки, якості, характеристики, яких, на їхню думку, їм не вистачає і яких вони прагнуть набути аби стати більш успішними у роботі. Тренер простилає вишитий рушник, на якому всі учасники спільно викладають «доріжку професійної майстерності», кожен роблячи свій «крок до успіху» (вправа коментується кожним учасником заняття).

7. Підведення підсумків. Вправа «Поле вражень».

Учасники стають по колу та діляться враженнями від заходу. При цьому вони отримують завдання від тренера на картках і продовжують твердження:

- мені найбільше сподобалося...
- мені запам'яталося...
- повчальним для мене було...
- мене вразило...
- мене засмутило...
- мені не сподобалося...
- я була\був розчарована...
- варто було б...
- новим для мене було...
- недоречним було....
- мене дратувало...
- найбільш позитивним для мене було...

Тренер дякує учасникам заходу, наголошуючи на тому, що йому було приємно працювати та висловлює побажання колегам.

Список інформаційних джерел:

1. Пащенко Д. Педагогічна майстерність як складова готовності вчителя до професійної діяльності. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2010. № 2. С.112-118.

2. Ярошинська О. О. Загальні основи педагогіки: навчально-методичний посібник. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань: Софія, 2008. С.143-144.

3. Фіцула М. Педагогіка. URL: <http://pidruchniki.com/1613030534943/pedagogika/pedagogika>